

ZAKON

O OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost osnovne škole kao dijela sveukupnog sustava obrazovanja Hercegovačko-neretvanske Županije (u daljem tekstu: Županija).

Djelatnost osnovnog školstva od posebnog je društvenog interesa.

Djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja obuhvaća obavezno osnovno obrazovanje i odgoj, druge oblike ili vidove osnovnog obrazovanja i odgoja djece i mladeži i obrazovanja odraslih osoba.

Član 2.

Drugi oblici ili vidovi osnovnog obrazovanja i odgoja djece i mladeži (glazbeno, plesno, baletno, likovno, športsko i drugo obrazovanje) i osnovno obrazovanje odraslih osoba uredit će se posebnim propisom koje donosi ili ga predlaže za donošenje Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i športa Županije (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 3.

Svrha osnovnog odgoja i obrazovanja je učeniku omogućiti stjecanje osnovnih znanja, pojmova, umijeća, vještina i navika potrebnih za život i rad ili nastavak školovanja.

Škola je dužna osigurati kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim psiho-fizičkim sposobnostima i sklonostima.

Škola učenike priprema, u skladu s njihovim mogućnostima i sposobnostima, za aktivan doprinos stvaranju društva zasnovanog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te za njihovo sudjelovanje u ekonomskom razvoju društva i promociji opće priznatih moralnih načela koje će osiguravati najbolji životni standard za sve građane.

Član 4.

Ciljevi i zadaci osnovnog odgoja i obrazovanja su:

- a) omogućavanje pristupa znanju kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- b) osiguravanje optimalnog razvoja za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, u skladu s njihovim uzrastom, mogućnostima i duševnim te tjelesnim sposobnostima;
- c) promoviranje poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i priprema svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokratije i vladavine zakona,
- d) razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način u skladu s civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drukčije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu;
- e) osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnost izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, obiteljski status, vjeroispovijest, duševno-tjelesne i druge vlastite osobine;
- f) postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;
- g) postizanje standarda znanja koji se mogu porediti na međusobnom, odnosno evropskom nivou, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u evropskom obrazovnom sustavu;
- h) poticanje cjeloživotnoga učenja;
- i) promoviranje ekonomskog razvoja;
- j) uključivanje u proces evropskih integracija.

Ciljevi i zadaci osnovnog odgoja i obrazovanja iz ovog člana ostvaruju se u osnovnim školama prema usvojenim nastavnim planovima i programima uključujući i zajedničku jezgru nastavnih planova i programa.

Član 5.

Obavezno osnovno obrazovanje i odgoj traje, u pravilu, devet (9) godina.

Osnovno obrazovanje i odgoj obavezno je za svu djecu od navršениh šest (6) do navršениh osamnaest (18) godina života.

Obavezno osnovno obrazovanje i odgoj je besplatno za svu djecu, što podrazumijeva postupno osiguravanje uvjeta za slobodan pristup i sudjelovanje učenika u odgoju i obrazovanju, te postepeno osiguranje pristupa učenika besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom didaktičkom materijalu s kojim škola raspolaže.

U nastavnim i drugim aktivnostima u školi ne mogu se upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, koji bi se opravdano mogli smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj grupi ili religiji.

Vlada Županije će osnovati organ za praćenje i primjenu odredbe iz prethodnog stava u skladu s članom 10. Okvirnog zakona.

Član 6.

Osnovno školsku djelatnost kao djelatnost od posebnog društvenog interesa mogu obavljati osnovne škole i druga domaća pravna i fizička lica ukoliko ispunjavaju uvjete u skladu s ovim Zakonom i drugim propisom. Osnovno obrazovanje mogu obavljati i inozemne pravne i fizičke osobe u skladu s ovim Zakonom i drugim propisom.

Odredbe Zakona o ustanovama, Zakona o radu i odredbe drugih propisa primjenjivat će se na djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja samo na ona pitanja koja nisu regulirana ovim Zakonom.

Član 7.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo stjecati osnovnoškolski odgoj i obrazovanje u Županiji u skladu s ovim Zakonom i drugim propisom.

Član 8.

Osnovno obrazovanje i odgoj djece obavljaju osnovne škole na osnovu nastavnih planova i programa uključujući zajedničku jezgru nastavnih planova i programa koji će pored odgojno-obrazovnih vrijednosti, osiguravati i poštivanje jezičnih, kulturoloških, vjerskih i drugih posebnosti konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini.

Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa i stava 1. ovog člana izrađuje Agencija za nastavne planove i programe u skladu s članovima 42., 43. i 48. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Okvirni zakon).

Član 9.

Općinska tijela uprave nadležna za pitanja školstva i druge organizacije društvenih djelatnosti imaju prema osnovnoj školi prava i obaveze na koje su ovlaštene ovim Zakonom i drugim propisom.

Član 10.

Inspekcijски nadzor i stručno pedagoški nadzor u osnovnom školstvu obavlja se u skladu s posebnim propisom.

II. POTREBE I INTERESI OPĆINA I ŽUPANIJA U OSNOVNOM ŠKOLSTVU

Član 11.

Potrebe i interesi općina i Županija u osnovnom školstvu u smislu ovog Zakona su:

1. osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u redovnim osnovnim školama,
2. osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju u posebnim grupama i specijalnim odjeljenjima u sastavu redovne osnovne škole,
3. osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju u specijalnim osnovnim školama, odnosno osnovnim školama za učenike s posebnim potrebama,
4. osnovno umjetničko obrazovanje u sastavu redovne osnovne škole i u posebnim osnovnim umjetničkim školama,
5. obrazovanje nadarenih učenika,
6. stručno usavršavanje učitelja i stručnih suradnika
7. izdavanje časopisa, priručnika i stručnih publikacija od značaja za osnovno školstvo.

Član 12.

Potrebe i interesi općine i Županija u osnovnom školstvu ostvaruje se kroz financiranje djelatnosti osnovnog školstva u skladu s Pedagoškim standardom (u daljem tekstu: Pedagoški standard) i Normativom školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila u cilju što kvalitetnijeg osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja školskih obveznika (u daljem tekstu: Normativ).

Pedagoški standard i Normativ na prijedlog zavoda donosi Ministarstvo i objavljuje ga u "Službenim novinama Hercegovačko-neretvanske Županije" (u daljnjem tekstu: Županija).

Pedagoškim standardom i Normativom posebno se utvrđuje:

1. broj učitelja, stručnih suradnika i drugih radnika, njihovo stalno usavršavanje i uvjeti njihovog rada,
2. broj učenika u odjeljenju, odnosno odgojno obrazovnoj grupi,
3. školovanje djece s teškoćama u razvoju,
4. pedagoška norma sati, odnosno dnevno i tjedno opterećenje učenika i učitelja,
5. prijevoz učenika koji stanuju u naseljima udaljenim od škole,
6. školovanje nadarenih učenika i učenika u umjetničkim programima,
7. rad vježbaonica za studente nastavničkih fakulteta,
8. prehrana učenika,
9. potreban školski prostor, oprema, nastavna sredstva i druga učila,
10. rad eksperimentalnih osnovnih škola,
11. informacijski sistem od važnosti za osnovno školstvo,
12. djelatnost drugih ustanova koje su od interesa za osnovno školstvo,
13. školovanje djece na jezicima nacionalnih manjina, odnosno zajednica i
14. druge vrijednosti i elemente u vezi sa osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem.

Član 13.

Djelatnost osnovnog obrazovanja financira se sredstvima iz Budžeta Županije i budžeta jedinica lokalne samouprave.

Član 14.

U Županijskom Budžetu osiguravaju se sredstva za:

1. plaće učitelja, stručnih suradnika, odgajatelja i drugih radnika, njihovo stručno usavršavanje i doškolovanje, te za poboljšanje uvjeta rada i životnog standarda,
2. troškove u vezi s školovanjem nadarenih učenika, učenika u umjetničkim programima, djece s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju, programe rada vježbaonica i eksperimentalnih osnovnih škola i za takmičarske aktivnosti učenika,

3. osiguranje udžbenika i priručnika za učenike, te opremanje knjižnica, u skladu sa financijskim mogućnostima Budžeta,
4. djelatnost organizacija, udruženja, institucija i informativnih sistema koji su od interesa za osnovno školstvo, te za nabavku školske opreme, nastavnih sredstava i pomagala, stručno-pedagoških časopisa i stručne literature,
5. prijevoz uposlenika.

Član 15.

Jedinice lokalne samouprave/osnivači škola dužni su osigurati sredstva za:

1. prijevoz učenika;
2. prehranu i produženi boravak učenika;
3. materijalne troškove, amortizaciju;
4. tekuće održavanje prostorija, nabavku opreme i nastavnih pomagala.

Član 16.

Općinsko vijeće može na teritoriju svoje općine utvrditi potrebe i interes u osnovnom školstvu i šire od potreba utvrđenih u članu 11. ovog Zakona.

Sredstva za financiranje šire utvrđenih potreba iz stava 1. ovog člana osiguravaju se u budžetu općine koja ih je utvrdila.

III. OSNIVANJE I DJELATNOST OSNOVNE ŠKOLE

1. Osnivanje, djelatnost i prestanak rada osnovne škole

Član 17.

Osnovnu školu, kao javnu ustanovu, osniva općina uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Dvije ili više općina mogu zajednički osnovati osnovnu školu uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Vlada Županije može biti osnivačem redovne osnovne škole, specijalne osnovne škole i osnovne umjetničke škole u privredno i ekonomski nerazvijenim općinama.

Osnovna škola se osniva u skladu s odgovarajućim programom razvoja i koncepcijom osnovnog odgoja i obrazovanja.

Član 18.

Prije osnivanja osnovne škole osnivač imenuje komisiju od najmanje tri (3) člana koja će u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima uraditi prijedlog akta o osnivanju škole i obaviti druge radnje u vezi s početkom rada osnovne škole (imenovanja prvih učitelja i drugih radnika škole, izrada pravila, registriranje i dr.).

Akt o osnivanju škole iz stava 1. ovog člana donose:

- općinsko vijeće kada je osnovna škola u vlasništvu općine,
- općinska vijeća kada je osnovna škola u zajedničkom vlasništvu dvije ili više općina,
- Vlada kada je osnovna škola u vlasništvu Županije.

Član 19.

Osnovnu školu mogu osnovati i druga domaća i inozemna pravna i fizička lica (u daljem tekstu: osnovna škola u privatnom vlasništvu) uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

No osnivanje, početak rada i djelatnost osnovne škole u privatnom vlasništvu odgovarajuće se primjenjuje ovaj Zakon i drugi propisi iz oblasti osnovnog školstva.

Akt o osnivanju osnovne škole u privatnom vlasništvu donosi domaće i inozemno pravno ili fizičko lice koje je osniva.

Djelatnost osnovne škole u privatnom vlasništvu u cijelosti financira osnivač.

Član 20.

Osnovnu školu na području Županije mogu osnovati pravna i fizička lica iz drugih Županija Federacije BiH ili drugog entiteta, uz suglasnost Ministarstva.

Na osnivanje, početak rada i djelatnost osnovne škole iz stava 1. ovog člana odgovarajuće se primjenjuje ovaj Zakon i drugi propisi iz oblasti osnovnog školstva.

Djelatnost osnovne škole iz stava 1. ovog člana u cijelosti financira osnivač.

Član 21.

Osnovna škola se upisuje u Registar ustanova kod nadležnog suda i Registar osnovnih škola Ministarstva (u daljem tekstu: registri), čime stiče pravnu i poslovnu sposobnost i pravo izdavanja obrazovnih isprava.

U registre iz stava 1. ovog člana može se upisati osnovna škola koja ispunjava uvjete za upis, utvrđene ovim Zakonom i drugim propisom.

Osnovna škola je pravna osoba i ima pečat u skladu s Zakonom o pečatu Županije.

Način, uvjete i sadržaj vođenja Registra osnovnih škola propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 22.

Djelatnost osnovnog školstva obavlja se u osnovnim školama koje su upisane u registre iz stava 1. člana 21. ovog Zakona.

Vrstu i broj osnovnih škola na svom području (u daljnjem tekstu: mreža osnovnih škola) utvrđuje skupština Županije na prijedlog Vlade u skladu s Pedagoškim standardom, normativom te programom razvoja i koncepcijom osnovnog školstva. Inicijativu o osnivanju škole iz prethodnog stava pokreću Osnivač ili Ministarstvo. Osnivač škole dužan je svakoj školskoj ustanovi, gdje je to moguće, osigurati pravni subjektivitet i nastavu s Planom i programom te udžbenicima na jednom od jezika konstitutivnih naroda kojima pripadaju učenici te škole.

Na osnovu odluke o mreži osnovnih škola iz stava 2. ovog člana Ministarstvo donosi popis verificiranih osnovnih škola na prostoru Županije i objavljuje ga u "Narodnim novinama" Županije.

Član 22a.

Sve javne osnovne škole imaju upisno područje.

Upisno područje određuje osnivač poštujući pri tom načelo da učenik pohađa najbližu osnovnu školu.

Svi učenici u dobi obaveznog pohađanja nastave upisuju se u školu s upisnog područja u kojem su nastanjeni. Nakon okončanja upisnog razdoblja škole će Ministarstvu dostaviti sve podatke o broju upisanih učenika. Prilikom upisa roditelj ili staratelj učenika će se izjasniti na kojem od jezika konstitutivnih naroda će učenik pohađati nastavu.

Pohađanje određene škole je obavezno osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je predviđeno ovim Zakonom.

Na zahtjev roditelja ili staratelja djeteta Ministarstvo može, u iznimnim slučajevima, dijete izuzeti od obaveze pohađanja određene škole iz stava 2. ovog člana, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se utvrdi da je to u najboljem interesu djeteta.

Ministarstvo može donijeti uputstvo za odlučivanje po zahtjevu roditelja ili staratelja djeteta iz stava 4. ovog člana, imajući u vidu da je uputstvo u skladu s načelima i pravima zasnovanim na ovom Zakonu i drugom propisu.

Škole su dužne osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima i, u skladu s važećom regulativom osigurati nužne uvjete za ostvarivanje ovih prava, posebno kada se radi o izbjeglicama, raseljenim osobama ili povratnicima.

U procesu uspostave i reguliranja obaveznog osnovnog obrazovnog sustava u Županiji, Ministarstvo će, u saradnji s drugim mjerodavnim vlastima, osiguravati uvjete za nesmetano i slobodno kretanje roditelja, učenika i učitelja u smislu poštivanja njihovih prava na izbor prebivališta i zapošljavanja.

Član 23.

Osnivač osnovnu školu osniva "aktom o osnivanju", koji pored uvjeta predviđenih Zakonom o ustanovama sadrži i odredbe o:

- nastavnom programu i uvjetima njegovog ostvarivanja,
- uposlenicima potrebnim za izvođenje nastavnog programa,
- osiguravanju odgovarajućeg prostora, nastavnih sredstava i pomagala,
- uvjetima i načinu osiguranja financijskih sredstava potrebnih za izvođenje nastavnog programa.

Po zahtjevu osnivača ili škole suglasnosti na akt o osnivanju škole daje Ministarstvo.

Akt kojim Županijska Vlada osniva osnovnu školu ne podliježe ocjeni iz stava 2. ovog člana.

Član 24.

Broj učenika i razrednih odjeljenja u redovnoj osnovnoj školi, osnovnoj školi s posebnim potrebama, te u osnovnoj umjetničkoj školi određuje se u skladu s Pedagoškim standardom, a škola se može osnovati ukoliko je moguće formirati devet (9) razrednih odjeljenja u redovnoj osnovnoj školi, šest (6) razrednih odjeljenja u školi s posebnim potrebama i osam (8) razrednih odjeljenja u osnovnoj umjetničkoj školi. U posebnim okolnostima, a na zahtjev osnivača, Ministarstvo može kriterije za osnivanje škole prilagoditi posebnim potrebama osnivača.

Redovna osnovna škola, specijalna i osnovna umjetnička škola mogu se osnovati i kada nema dovoljan broj učenika za formiranje broja razrednih odjeljenja utvrđenih u stavu 1. ovog člana uz odobrenje koje, na zahtjev osnivača, daje Ministarstvo.

Član 25.

Obaveznost postojanja dovoljnog broja učenika za osnivanje optimalnog broja odjeljenja ne odnosi se na osnovne škole u privatnom vlasništvu.

Pri utvrđivanju broja učenika u odjeljenju kao i broju odjeljenja osnivač osnovne škole u privatnom vlasništvu obavezan je primjenjivati Pedagoški standard.

Član 26.

Na zahtjev osnivača odluku o odobrenju početka obavljanja djelatnosti osnovnoj školi daje Ministarstvo na osnovu zapisnika i prijedloga stručne komisije koja je utvrđivala stepen ispunjenosti propisanih uvjeta za početak obavljanja djelatnosti.

Osnovna škola može obavljati statusne i druge promjene u skladu s ovim zakonom i drugim propisom i uz prethodno pribavljenu suglasnost osnivača i Ministarstva.

Osnovna škola obavlja statusne promjene nakon završetka tekuće nastavne, odnosno prije početka nove školske godine.

Statusnu promjenu škola, odnosno osnivač obavezno prijavljuje u pogledu njezinog upisa u registre.

Član 27.

Osnovna škola pored obavljanja djelatnosti za koju je osnovana, sudjeluje u organiziranju kulturnog života i drugih aktivnosti u pogledu ostvarivanja interesa mladih u slobodnom vremenu.

Osnovna škola je obavezna surađivati s odgovarajućim stručnim službama za profesionalnu orijentaciju i razvijati oblike profesionalnog informiranja učenika u pogledu njihovog lakšeg uključivanja u sistem srednjoškolskog obrazovanja.

Član 28.

U osnovnoj školi učenici se mogu organizirati u razrede, odjeljenja, kombinirana odjeljenja i radne grupe u skladu s uvjetima i potrebama ostvarivanja ciljeva i zadataka nastavnog procesa.

Škole za svaku školsku godinu uređuju broj učenika u razrednom odjeljenju, kombiniranom razrednom odjeljenju i radnoj grupi u skladu s Pedagoškim standardom i uz prethodno mišljenje osnivača i odobrenje Ministarstva.

Član 29.

Redovna osnovna škola, osnovna škola za učenike s posebnim potrebama i osnovna umjetnička škola mogu imati u svom sklopu područnu četvero razrednu i osmo razrednu školu, odnosno područna odjeljenja čiji se rad uređuje u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisom.

Osnovna škola ili njezina područna škola, odnosno područno odjeljenje mogu biti ukinuti u slučajevima:

1. kada više ne postoji društveni interes i potreba za obavljanjem djelatnosti osnovnog školstva i
2. kada osnovna škola ili njezina područna škola, odnosno područna odjeljenja ne ispunjavaju utvrđene ciljeve i zadatke radi kojih su osnovana.

Član 30.

Kada organ nadležan za poslove nadzora utvrdi da postoje nedostaci ili nepravilnosti u radu osnovne škole, naložit će školi, odnosno osnivaču da ih u određenom roku otkloni.

Ako osnovna škola, odnosno osnivač u određenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke, organ koji je naložio njihovo otklanjanje predlaže Ministarstvu da donese akt o privremenoj zabrani rada osnovne škole.

Odobrenje za ponovni početak rada osnovne škole čiji rad je bio privremeno zabranjen daje se na način i u postupku predviđenim ovim Zakonom i drugim propisom za početak rada novoosnovane škole.

Član 31.

U slučaju ukidanja ili zabrane rada osnovne škole osnivač je dužan zatečenim učenicima osigurati započeto školovanje u drugoj osnovnoj školi.

Status radnika osnovne škole koja je ukinuta, odnosno čiji rad je zabranjen, regulirat će se u skladu s zakonom o radu.

2. Nastavni planovi i programi, te organiziranje nastave

Član 32.

Osnovne škole zavisno o vrsti nastavnih planova i programa koje izvode jesu:

1. redovne osnovne škole,
2. specijalne osnovne škole, odnosno osnovne škole za učenike s posebnim potrebama i
3. osnovne umjetničke škole.

U redovnoj osnovnoj školi ostvaruje se nastavni plan i program za učenike normalnog psiho-fizičkog razvoja, programi za nadarene učenike te škole i nastavni plan i program za odrasla lica.

U specijalnoj osnovnoj školi, odnosno osnovnoj školi za učenike s posebnim potrebama ostvaruje se nastavni plan i program za učenike s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju.

U osnovnoj umjetničkoj školi ostvaruje se nastavni plan i program za određeno umjetničko obrazovanje učenika i odraslih lica.

Član 33.

U redovnoj osnovnoj školi mogu se uz odgovarajuću primjenu individualiziranih postupaka i metoda rada s učenicima, ostvarivati nastavni planovi i programi iz stava 3. i 4. člana 32. ovog Zakona.

Odluku o odobravanju, uvjetima i načinu ostvarivanja nastavnih planova i programa iz stava 1. ovog člana na zahtjev osnivača osnovne škole, donosi Ministarstvo.

Član 34.

Nastavne planove i programe uključujući i zajedničku jezgru nastavnih planova i programa za sve vrste osnovnih škola donosi Ministarstvo.

Nastavnim planom utvrđuju se nastavni predmeti redovne nastave sa sedmičnim brojem časova po razredima, te broj časova za izborne predmete i vannastavne aktivnosti.

Programom se utvrđuju sadržaji, ciljevi i zadaci redovnih i izbornih nastavnih predmeta.

Za izučavanje određenog izbornog predmeta učenik, njegov roditelj ili staratelj se opredjeljuju popunjavanjem anketnog listića, koji utvrđuje Ministarstvo, a sprovodi škola početkom školske godine.

Izborni predmeti nakon izbora postaju obavezni za sve učenike koji se za njih opredijele.

Broj i vrstu izbornih predmeta i trajanje izvođenja izborne nastave utvrđuje se Godišnjim programom rada u skladu s nastavnim-planom i mogućnostima škole.

Član 34a.

Škola će promovirati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog i omogućit će zakonom priznatim Crkvama i vjerskim zajednicama u BiH održavanje redovne nastave vjeronauke u osnovnoj školi u skladu s njihovim učenjem i tradicijama.

Učenici pohađaju sate vjeronauke i skladu sa svojim vjerskim uvjerenjem i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili staratelja. Pri upisu učenika u osnovnu školu roditelji ili staratelji izabiru vjeronauku za svoje dijete u skladu s odredbama stava 4. i 5. člana 34. Zakona, a oni koji to ne žele, mogu svoje dijete izuzeti od pohađanja vjeronauke poštujući načelo slobode savjesti i izbora vjeronauke.

Škola se brine da učenici koji ne pohađaju sate vjeronauke ni na koji način ne budu dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na druge učenike, nego će tim učenicima osigurati nastavnu ili vannastavnu aktivnost iz nekog drugog predmeta koji se ocjenjuje.

Obrazovne isprave koje ne sadrže ocjenu iz vjeronauke ili nekog drugog predmeta iz stava 3. ovog člana osiguravaju učenicima ista prava i mogućnost za nastavak školovanja kao i obrazovne isprave koje tu ocjenu sadrže.

Član 35.

Sudjelovanje učenika u određenim vanškolskim aktivnostima uračunava se u ukupno dopušteno dnevno, odnosno sedmično opterećenje učenika, ukoliko se ta vanškolska aktivnost učenika ostvaruje u saradnji između škole i organizacije ili društva koje izvodi određenu sportsku ili neku drugu društvenu aktivnost.

Član 36.

Osnovna škola radi na osnovu Godišnjeg programa rada.

Godišnjim programom rada utvrđuje se mjesto, vrijeme, način i nosioci ostvarivanja određenih poslova i radnih zadataka, a u izradi godišnjeg programa rada škole mogu učestvovati i predstavnici Vijeća roditelja škole.

Godišnji program rada škole na prijedlog učiteljskog vijeća donosi organ upravljanja do 30. septembra tekuće školske godine.

Član 37.

Jezici konstitutivnih naroda BiH upotrebljavat će se u svim osnovnim školama u skladu s Ustavom BiH.

Do kraja III. razreda osnovne škole svi će učenici naučiti oba službena pisma koja su u službenoj upotrebi u BiH.

Nastavnici će nastavu u školi izvoditi na jednom od tri službena jezika u BiH u skladu s Nastavnim planom i programom.

U školi se ne može vršiti diskriminacija učenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, nacionalnih, spolnih, kulturoloških i drugih posebnosti, kao niti zbog činjenice što se koriste službenim jezikom iz stava 1. ovog člana.

Član 37a.

Nastava u školi održava se na jednom od jezika i pisama konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini u skladu s Nastavnim planom i programom, zavisno od ukupnog broja upisanih učenika, u skladu s članom 16., stav 4., te slobodno izraženoj volji roditelja ili staratelja na jedan od sljedećih načina:

a. Ako od ukupnog broja učenika u svim odjeljenjima jednog razreda 3%-5% njih žele pohađati nastavu na jednom od jezika konstitutivnih naroda mora im se osigurati najmanje pohađanje nastave iz materinjeg jezika i vjeronauke na jeziku koji su odabrali, po planu, programu i udžbenicima odobrenim za tu grupu predmeta.

b. Ako od ukupnog broja učenika u svim odjeljenjima jednog razreda 6%-11% njih želi pohađati nastavu na jednom od jezika konstitutivnih naroda mora im se osigurati pohađanje nastave iz materinjeg jezika, historije i vjeronauke na jeziku koji su odabrali, po planu, programu i udžbenicima odobrenim za tu grupu predmeta.

c. Ako od ukupnog broja učenika u svim odjeljenjima jednog razreda 12%-20% njih želi pohađati nastavu na jednom od jezika konstitutivnih naroda mora im se osigurati pohađanje nastave iz cjelokupne nacionalne grupe predmeta na jeziku koji su odabrali, po planu, programu i udžbenicima odobrenim za tu grupu predmeta.

d. Ako od ukupnog broja učenika više od 20% njih želi pohađati nastavu na jednom od jezika konstitutivnih naroda u školi se mora organizirati i osigurati pohađanje nastave iz svih predmeta na jeziku koji su odabrali, po odgovarajućem planu i programu.

e. U svim ostalim slučajevima nastava u školi se organizira na jednom od jezika i pisama konstitutivnih naroda uz primjenu odgovarajućeg plana i programa.

U svim slučajevima iz alineja a., b. i c. učenicima, koji to žele, osigurat će se pristup najbližoj školi s Nastavnim planom i programom na jeziku za koji su se izjasnili.

Član 37b.

Administrativna organizacija škole će osigurati da ravnatelj, školski odbor i sekretarijat u organizacionom, upravljačkom i administrativnom smislu omoguće i ostvare najbolje rezultate u obrazovnom procesu. Broj i sastav školskih vijeća (učeničko, učiteljsko i vijeće roditelja) treba odgovarati broju nastavnih programa koji se primjenjuju u organiziranju nastave, a posebno u slučajevima kada se nastava iz ovih predmeta održava na jednom od jezika konstitutivnih naroda.

U slučaju organiziranja nastave u skladu s članom 37.a alineja d., uz ravnatelja i zamjenika ravnatelja koji nije iz istog konstitutivnog naroda ili reda ostalih, jedan školski odbor i jedan sekretarijat, vođenje školske administracije uredit će se i organizirati na način koji osigurava ravnopravnost jezika, pisma, akata, školskih isprava i školskih programa.

Član 38.

Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima (u daljem tekstu: nadaren učenik) ima pravo završiti osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog.

U toku jedne školske godine nadareni učenik može završiti dva razreda.

Oslove i postupak pod kojim nadareni učenici mogu završiti osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog utvrđuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 38a.

Državljanima Bosne i Hercegovine pripadnicima određene nacionalne manjine osigurava se obrazovanje i odgoj u skladu s članom 13. i 14. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik BiH", broj: 12/03), nastavnim planom i programom, te Pedagoškim standardom Županije.

Osnovno obrazovanje i odgoj pripadnika nacionalnih manjina u Županiji uredit će se posebnim propisom.

Član 39.

Osnovna škola može osnovati učenička društva kao oblik vannastavne djelatnosti učenika, te organizirati drugi društveno koristan rad učenika.

Osnovna škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika u učeničkom društvu.

Osnovna škola može stjecati sredstva iz legata, poklona, ostavštine, donacija i drugih izvora u skladu s zakonom.

Sredstva ostvarena na način iz stava 2. i 3. ovog člana posebno se evidentiraju, a mogu se koristiti isključivo za rad učeničkih društava, opremanje škole učilima ili za organiziranje učeničke ekskurzije.

Član 39a.

Osnovna škola je obavezna učenicima pomoći da izaberu članove Vijeća učenika, čiji je zadatak:

- promovirati interese škole u lokalnoj zajednici na čijem području se škola nalazi,
- predstavljati stavove i interese učenika u Školskom odboru,
- podsticati angažman učenika u radu škole,
- informirati Školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način i postupak izbora, te rad Vijeća učenika detaljnije se uređuje općim aktima škole.

Član 40.

U saradnji s drugim faktorima, a u skladu sa svojim materijalnim, stručnim i tehničkim mogućnostima, osnovna škola može osigurati da svi učenici tokom osnovnog školovanja ovladaju vještinom plivanja kao i drugim plemenitim vještinama.

Član 41.

U osnovnoj školi se koriste samo udžbenici i priručnici koje odobri i donese Ministarstvo.

Osnovna škola ima biblioteku čija je djelatnost sastavni dio rada škole.

Bibliotekarski fond utvrđuje se u skladu s Pedagoškim standardom i Normativom.

Član 42.

Radno vrijeme osnovne škole može biti organizirano poludnevno, produženo ili cjelodnevno u skladu s interesima i potrebama roditelja djece i materijalnim, tehničkim i kadrovskim mogućnostima osnovne škole. Odobrenje na moguće načine organiziranja radnog vremena, na zahtjev osnovne škole ili osnivača, daje Ministarstvo.

Član 43.

Nastava se organizira po razredima, a neposredno obavlja u odjeljenjima i odgojno-obrazovnim grupama. Za učenike od prvog (I) do četvrtog (IV) razreda nastava se organizira kao razredna, a za učenike od petog (V) do devetog (IX) razreda nastava se organizira kao predmetna.

Za učenike razredne nastave predmetna nastava može se organizirati iz stranih jezika, a za učenike četvrtog (IV) razreda i iz odgojnih područja (likovna, muzička i tjelesna kultura).

Član 44.

Za učenike koji imaju teškoće u savladavanju programa osnovna škola je dužna organizirati dopunsku nastavu. Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme dok je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Član 45.

Razredno odjeljenje se formira od učenika istog razreda, a kombinirano odjeljenje od učenika prvog (I) do četvrtog (IV) razreda.

U planinskim i drugim manjim sredinama iz objektivnih razloga, mogu se organizirati kombinirana razredna odjeljenja od učenika petog (V) do devetog (IX) razreda. Odluku o tome donosi Ministarstvo.

U osnovnim školama u planinskim i drugim manjim sredinama u kojima postoje kombinirana razredna odjeljenja od petog (V) do devetog (IX) razreda nastavu iz pojedinih predmeta u tim odjeljenjima mogu izvoditi i nastavnici drugih predmeta, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Član 46.

Učenik razredne nastave može biti opterećen s najviše četiri (4) časa redovne nastave dnevno, a učenik predmetne nastave s najviše pet (5) časova redovne nastave dnevno.

Nastavni čas traje 45 minuta, a u osnovnoj školi za učenike s posebnim potrebama 40 minuta.

Učenik razredne nastave može biti opterećen sa svim oblicima rada najviše 25 časova sedmično, a učenik predmetne nastave najviše 30 časova sedmično.

Član 47.

Nastava u osnovnoj školi izvodi se u pet radnih dana sedmično.

Osnovna škola može izvoditi nastavu i u šest radnih dana sedmično, ako radi u više od dvije smjene.

Posebno, ukoliko to vanredne okolnosti zahtijevaju, ravnatelj škole može odlučiti da nastavni čas može trajati i kraće vrijeme od propisanog u članu 46. ovog Zakona, odnosno i duže kako bi se nadoknadilo izgubljeno vrijeme nastave.

Na zahtjev škole odobrenje iz stava 2. i 3. ovog člana daje Ministarstvo.

Član 48.

Školska godina traje od 1. rujna do 31. kolovoza naredne godine, a nastava počinje, u pravilu, prvog ponedjeljka u rujnu mjesecu. O postojanju vanrednih okolnosti koje utiču na početak i kraj školske godine, na zahtjev osnivača ili škole odluku donosi Ministarstvo.

Školska godina organizira se u dva obrazovna perioda, odnosno polugodišta.

Tijekom školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor, koje na prijedlog Zavoda za školstvo i Pedagoškog zavoda utvrđuje Ministarstvo.

Nastavna godina, odnosno početak i kraj nastave, obrazovni periodi, broj radnih dana i odmora učenika za svaku školsku godinu propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 49.

Osnovna škola može biti vježbaonica za studente nastavnih fakulteta.

Odluku o načinu rada i broju škola vježbaonica za studente donosi Ministarstvo.

Član 50.

Provjeru vrijednosti novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada, kao i nove nastavne opreme može obavljati osnovna škola prema posebnom eksperimentalnom programu.

Eksperimentalni program sadrži:

1. cilj, zadatak i sadržaj,
2. mjesto i način izvođenja,
3. vrijeme potrebno za realizaciju,
4. prostorne, kadrovske i druge uvjete,
5. način stručnog praćenja i
6. vrijeme u kome se podnosi izvještaj o postignutim rezultatima.

Odluku o uvođenju eksperimentalnog programa i školama koje će ga izvoditi donosi Ministarstvo.

3. Učenici

Član 51.

U prvi razred osnovne škole upisuju se djeca koja do 1. marta tekuće godine imaju navršenih pet i po (5,5) godina života.

Prije upisa u prvi razred osnovne škole obavezno je utvrđivanje psiho-fizičkog stanja djeteta. Psiho-fizičko stanje djeteta utvrđuje komisija koju čini liječnik, pedagog i učitelj razredne nastave a imenuje je općinsko tijelo uprave nadležno za pitanja školstva prema mjestu sjedišta škole.

Za dijete koje do 1. aprila tekuće godine ne navršava šest (6) godina života, roditelj ili staratelj može podnijeti zahtjev nadležnom općinskom organu uprave da dijete uvrsti u popis djece dorašle za upis u osnovnu školu kako bi komisija mogla utvrditi je li dijete psiho-fizički sposobno za školu.

Na zahtjev roditelja ili staratelja djeteta, te uz prethodno pribavljenu suglasnost stručne medicinske ustanove, mjerodavni općinski organ može odgoditi početak obaveznog osnovnog školovanja ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Bliže uvjete, način i postupak upisa djece u osnovnu školu uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 52.

Roditelji, odnosno staratelji, dužni su u propisanom roku upisati dijete u osnovnu školu, brinuti se da redovno pohađa nastavu i da obavlja druge školske obaveze utvrđene nastavnim planom i programom.

Redovna osnovna škola je dužna obavijestiti nadležno općinsko tijelo do 30. lipnja tekuće godine o upisanim školskim obveznicima, kao i o obveznicima koji se nisu upisali, odnosno koji su upućeni na dodatno promatranje u skladu s posebnim propisom.

Škola je dužna obavijestiti nadležno općinski organ, i u slučaju, kada upisani obveznik ne pohađa, ili prestane redovno pohađati nastavu.

Član 53.

Jedinice lokalne samouprave/osnivači škola dužni su osigurati besplatan prijevoz za učenike. Način i uvjeti obavljanja prijevoza uredit će se posebnom odlukom jedinice lokalne samouprave/osnivača škole.

Član 54.

Učenik prelazi iz jedne u drugu osnovnu školu na osnovu svjedodžbe - prijevodnice.

Osnovna škola iz koje učenik odlazi izdaje svjedodžbu - prijevodnicu i ispisuje učenika u roku od sedam (7) dana od dana prijema obavijesti o upisu učenika u drugu osnovnu školu.

Obrazovne isprave izdate od strane neke verificirane osnovne škole na području Bosne i Hercegovine imaju jednaku pravnu važnost i osiguravaju pravo učeniku nastavak školovanja, bez ikakvog uvjetovanja, u osnovnoj školi koja je najbliža u odnosu na njegovo novo mjesto prebivališta ili boravišta.

Državljaninu Bosne i Hercegovine koji je dio osnovnog obrazovanja ili je osnovno obrazovanje stekao u inozemstvu, te inozemnom državljaninu i apatridu omogućit će se nastavak obrazovanja na osnovu obrazovne isprave stečene u inozemstvu, uz provođenje postupka priznavanja. Postupak i način priznavanja obrazovnih isprava stečenih u inozemstvu obavlja Ministarstvo u skladu s posebnim propisom.

Član 55.

Učenik u toku školovanja može preći iz jedne u drugu osnovnu školu, a zahtjev za prelazak podnosi roditelj, odnosno staratelj učenika.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi učiteljsko vijeće škole u koju učenik prelazi.

Član 56.

Učenik osnovne škole za vrijeme trajanja obaveznog osnovnog školovanja ne može biti isključen iz odgojno-obrazovnog procesa.

Učeniku koji navrší petnaest (15) godina života, u pravilu, prestaje obaveza osnovnog školovanja istekom tekuće školske godine.

Član 57.

Ocjenjivanje u osnovnoj školi je javno. Učenici se ocjenjuju iz svih predmeta koje izučavaju i iz vladanja. Tijekom obrazovnog perioda, odnosno polugodišta učenik mora biti ocijenjen iz svakog nastavnog predmeta najmanje dva puta.

Na kraju prvog polugodišta i nastavne godine utvrđuje se opći uspjeh učenika.

U utvrđivanju općeg uspjeha učenika sudjeluju: učitelj, odjelsko vijeće i učiteljsko vijeće.

Član 57a.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata koje izrađuje Agencija za standarde i ocjenjivanje u skladu s članovima 46. i 47. Okvirnog zakona donosi Ministarstvo i osigurava njihovo provođenje.

Član 58.

Ocjena učenika u svim nastavnim predmetima može biti opisna i brojčana. Brojčana ocjena se utvrđuje kao: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Sve brojčane ocjene osim ocjene nedovoljan (1) su prolazne.

Ocjena iz vladanja je opisna i utvrđuje se kao: primjerno, dobro i loše.

Način praćenja napredovanja i vrednovanja rada učenika, odnosno opisno i brojčano ocjenjivanje učenika uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 59.

Učeniku čije je napredovanje i rad pozitivno vrjednovano, i ako je ocijenjen iz svih predmeta koji se brojčano ocjenjuju, utvrđuje se opći uspjeh.

Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan, upisuje se srednja ocjena postignutog uspjeha.

Učenik je postigao opći uspjeh:

- a) odličan - ako ima srednju ocjenu najmanje 4,5
- b) vrlo dobar - ako ima srednju ocjenu najmanje 3,5
- c) dobar - ako ima srednju ocjenu najmanje 2,5
- d) dovoljan - ako ima srednju ocjenu najmanje 2,00 i
- e) nedovoljan - ako ima najmanje jednu ocjenu nedovoljan (1)

Srednja ocjena utvrđuje se kao aritmetička sredina pozitivnih ocjena iz svakog nastavnog predmeta.

Opći uspjeh učenika razredne nastave na prijedlog učitelja razredne nastave utvrđuje učiteljsko vijeće.

Opći uspjeh učenika od petog (V) do devetog (IX) razreda utvrđuje, na prijedlog predmetnih učitelja, odjelsko vijeće.

Član 60.

Učenici koji na kraju školske godine imaju pozitivne ocjene iz svih predmeta koji se ocjenjuju prelaze u viši razred.

Obrazovni dokument bez ocjene iz određenog izbornog predmeta ima istu pravnu važnost kao i odgovarajući obrazovni dokument koji sadrži tu ocjenu na području Županije.

Član 61.

Učenici devetog (IX) razreda koji na kraju školske godine imaju prolazne ocjene iz svakog nastavnog predmeta koji su učili, završili su s uspjehom osnovnu školu.

Učeniku koji je od prvog (I) do zaključno s devetim (IX) razredom imao ocjenu odličan (5) iz svih predmeta koji se brojčano ocjenjuju i koji je imao stalno primjerno vladanje može se izdati, pored svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi, kao znak priznanja, i posebna diploma ili pohvala.

Član 62.

Izuzev od odredbe člana 60. ovog Zakona u viši razred mogu preći i učenici prvog (I), drugog (II) i trećeg (III) razreda koji na kraju nastavne godine nisu zadovoljili, odnosno prolazno ocijenjeni iz najviše jednog predmeta.

Učenik iz stava 1. ovog člana ne može preći dva puta uzastopno u viši razred ako nije zadovoljio, odnosno ako je negativno ocijenjen iz istog nastavnog predmeta.

Odluku o prelasku u viši razred iz stava 1. ovog člana donosi, na prijedlog razrednika, učiteljsko vijeće.

Član 63.

Učenicima koji s uspjehom završe viši razred u koji su prešli s nedovoljnom ocjenom, priznaje se da su savladali i nastavno gradivo prethodnog razreda, a umjesto utvrđivanja općeg uspjeha na predviđeno mjesto upisuju se riječi "prešao u viši razred".

U matičnoj knjizi na odgovarajućem mjestu obavezno se evidentira pravno priznat prelaz učenika u viši razred.

Član 64.

Učenici prvog (I), drugog (II), trećeg (III) i četvrtog (IV) razreda s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju ne ponavljaju razred, već se prevode u viši razred i nastavljaju sa savladavanjem prilagođenog programa.

Učenici petog (V), šestog (VI), sedmog (VII), osmog (VIII) i devetog (IX) razreda s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju mogu ponavljati razred ako nisu, po mišljenju defektologa, drugih stručnih suradnika i odjelskog vijeća, savladali prilagođeni program ili program posebne grupe u sklopu redovne nastave.

Član 65.

Učenici četvrtog (IV), petog (V), šestog (VI), sedmog (VII), osmog (VIII) i devetog (IX) razreda koji na kraju nastavne godine imaju ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dva predmeta upućuju se na popravni ispit.

Učenici koji iz neopravdanih razloga ne pristupe polaganju popravnog ispita ili ne polože popravni ispit ponavljaju razred.

Popravni ispit se polaže pred ispitnom komisijom u avgustu tekuće školske godine. Članove ispitne komisije imenuje učiteljsko vijeće na prijedlog ravnatelja škole.

Učenik osmog (VIII) razreda koji na kraju nastavne godine ima ocjenu nedovoljan (1) iz jednog predmeta može polagati popravni ispit nakon isteka petnaest (15) dana od kada mu je priopćen opći uspjeh, bez prava ponovnog polaganja u avgustu.

Član 66.

Učenik koji zbog opravdanog razloga nije mogao redovno pohađati nastavu ili nije ocijenjen iz najmanje jednog predmeta ima pravo polagati razredni ili predmetni ispit.

Ocjenu postojanja opravdanosti razloga iz stava 1. ovog člana i odobrenje za polaganje, na zahtjev roditelja ili staratelja učenika daje učiteljsko vijeće.

Rezultat razrednog ili predmetnog ispita se obavezno evidentira u matičnu knjigu.

Postupak, način i rokove polaganja dopunskih, popravnih, razrednih i predmetnih ispita redovnih učenika uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 67.

Učeniku se nakon upisa u osnovnu školu izdaje učenička knjižica, kojom se potvrđuje status učenika.

U učeničkoj knjižici se evidentira uspjeh u toku školovanja i druga zapažanja o njegovom radu. Učenicima prvog (I), drugog (II), trećeg (III) i četvrtog (IV) razreda u učeničkoj knjižici evidentira se i uspjeh na kraju nastavne, odnosno školske godine i služi mu kao dokaz o završenom razredu.

Učenicima petog (V), šestog (VI), sedmog (VII), osmog (VIII) i devetog (IX) razreda na kraju nastavne, odnosno školske godine izdaje se svjedodžba o završenom razredu, odnosno svjedodžba o završenom osnovnom školovanju. Škola učeniku može izdati i uvjerenje o postignutom uspjehu za određeno obrazovno razdoblje.

Škola koja ne realizira nastavnim planom i programom propisane nastavne sate i nastavne dane ne može izdati učeničke knjižice ili uvjerenja ili svjedodžbe učenicima o završenom razredu, odnosno o završenom osnovnom obrazovanju. Za neostvarivanje nastavnog plana i programa odgovoran je ravnatelj škole i organ upravljanja. U slučaju vanredne okolnosti nastale elementarnom i drugom nepogodom, ili dugotrajnim ne održavanjem nastave, na prijedlog Ministarstva, Vlada Županije donosi odluku o početku i završetku nastavne godine i realizaciji nastavnog plana i programa, te propisanog i ostvarenog broja nastavnih sati i dana.

Izgled, oblik i sadržaj obrazovnih isprava iz stava 1. i 3. ovog člana, te posebnih diploma i pohvala propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 68.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja ili staratelja škola izdaje duplikat obrazovnog dokumenta o završenom razredu, odnosno osnovnom školovanju.

Način izdavanja duplikata obrazovnih isprava Ministarstvo uređuje posebnim propisom u skladu s važećim propisima.

Član 69.

Roditelj, odnosno staratelj učenika koji nije zadovoljan utvrđenom ocjenom iz pojedinog predmeta ima pravo u roku od tri (3) dana od dana saopćenja uspjeha učenika podnijeti zahtjev učiteljskom vijeću da preispita spornu ocjenu.

Učiteljsko vijeće dužno je donijeti odluku u roku od tri (3) dana i ona je konačna na nivou škole. Roditelj, odnosno staratelj učenika može uložiti prigovor Ministarstvu na konačnu odluku učiteljskog vijeća u roku od tri (3) dana od dana prijema odluke učiteljskog vijeća.

Član 70.

Osnovno obrazovanje djece s posebnim potrebama je od prioritarnog javnog interesa i mogu ga stjecati u redovnim osnovnim školama na osnovu načela inkluzivnog obrazovanja i u osnovnim školama za učenike s posebnim potrebama s osnovnim ciljem nastave da se učeniku omogući povratak se u redovnu osnovnu školu što je moguće prije.

Djeca i mladi s posebnim obrazovnim potrebama stječu obrazovanje u redovnim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za svakog učenika uz obavezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

Djeca i mladi s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelomično ili u cjelini obrazovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama, u slučajevima kada je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.

Osnovno obrazovanje djece s posebnim potrebama obavlja se i provodi u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisom.

Član 71.

Za učenike kod kojih u toku školovanja nastupe teškoće koje onemogućavaju dalje školovanje u redovnoj školi, na prijedlog stručnog organa škole, sprovodi se postupak za utvrđivanje stepena nastale teškoće pred odgovarajućom komisijom koju imenuje osnivač škole.

Član 72.

Za učenike i omladinu koji su iz zdravstvenih ili drugih razloga smješteni u zdravstvene ustanove ili ustanove za socijalnu zaštitu organizira se osnovno školovanje prema redovnim ili posebnim programima.

Obrazovni rad s učenicima ili omladinom iz stava 1. ovog člana obavlja ustanova u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola na osnovu ugovora.

Za učenike koji zbog kroničnih bolesti ne mogu pohađati osnovnu školu odgojno-obrazovni rad organizira najbliža škola i sprovodi ga putem stručne pomoći koju učeniku pružaju nastavnici i stručni suradnici škole.

Član 73

Radi poticanja na što bolji uspjeh u odgojno-obrazovnom radu učeniku se mogu dodjeljivati pohvale i nagrade pod uvjetom i na način utvrđen općim aktom škole.

Učenik koji se neprimjereno odnosi prema učenju, nastavnicima i drugim radnicima škole, učenicima i školskoj imovini izriču se pedagoške mjere: opomena, ukor, strogi ukor i premještaj u drugu školu.

Aktom o izrečenoj pedagoškoj mjeri premještaja u drugu školu obavezno se određuje najbliža druga osnovna škola koja je dužna primiti učenika radi nastavka osnovnog školovanja.

Član 74.

Izrečena pedagoška mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika tako što mjera opomena i ukor ima za posljedicu vladanje dobro, a strogi ukor i premještaja u drugu školu ima za posljedicu ocjenu vladanja loše. Izrečena pedagoška mjera odnosi se na školsku godinu u kojoj je izrečena, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti.

Način, postupak, vrstu pedagoške mjere i organe za izricanje pedagoških mjera uređuje škola općim aktom.

Član 75.

Na izrečenu pedagošku mjeru učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj imaju pravo žalbe drugostepenom organu škole.

Odluka drugostepenog organa škole je konačna, osim, u slučaju kada se radi o izrečenoj mjeri premještaja učenika u drugu školu gdje roditelj, odnosno staratelj učenika može uložiti prigovor Ministarstvu u roku od tri (3) dana od dana prijema pismene odluke drugostepenog organa.

Ulaganje prigovora odlaže izvršenje izrečene mjere.

IV. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA UČENIKA

Član 76.

Osnovne škole, a posebno nastavnici i stručni suradnici dužni su brinuti o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati roditelje, odnosno staratelje i zdravstvene organizacije.

Član 77.

Oblici i način ostvarivanja zdravstvene zaštite učenika osnovne škole provode shodno propisima iz zdravstva i ustanova za brigu i zaštitu djece i porodice.

Član 78.

Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj aktivnosti nekog predmeta ili bi to sudjelovanje štetilo njegovom zdravlju, oslobađa se privremeno ili trajno sudjelovanja u toj aktivnosti.

Ocjena iz tog predmeta se utvrđuje, odnosno izvodi na osnovu aktivnosti koje učenik obavlja u drugim sadržajima tog predmeta.

Na prijedlog nadležnog organa zdravstva, odluku o oslobađanju učenika donosi učiteljsko vijeće škole.

Član 79.

Osnovne škole mogu organizirati ishranu za učenike dok borave u školi, shodno svojim materijalnim mogućnostima i u saradnji s ustanovama koje su po zakonu obavezne brinuti o djeci i omladini.

Član 80.

Osnovne škole dužne su s organima socijalne zaštite pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje uzroka i posljedica socijalnih problema i pojava kod tih učenika.

V. UČITELJI I STRUČNI SURADNICI

Član 81.

Nastavnu djelatnost u osnovnoj školi mogu obavljati učitelji, nastavnici razredne nastave, nastavnici predmetne nastave i profesori (u daljem tekstu: nastavnici). Za obavljanje pedagoško-psihološke i druge stručne djelatnosti škola može imati pedagoga, psihologa, defektologa, knjižničara, socijalnog radnika, i zdravstvenog radnika (u daljem tekstu: stručni suradnici).

Član 82.

Nastavnici, stručni suradnici i rukovodni radnici ne mogu biti osobe koje su pravosnažno osuđene za kazneno djelo koje ih čini nedostojnim za obavljanje djelatnosti osnovnog školstva. Nedostojnost za obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti, shodno općem aktu škole ocjenjuje učiteljsko vijeće.

Član 83.

Nastavu od prvog (I) do osmog (VIII) razreda izvode nastavnici.

Poslove učitelj razredne nastave može izvoditi osoba koja pored općih uvjeta utvrđenih zakonom ima najmanje odgovarajuću srednju ili višu stručnu spremu.

Poslove učitelj u predmetne nastave može izvoditi osoba koja pored općih uvjeta utvrđenih zakonom ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu.

Član 84.

Za stručnog suradnika može biti izabrana osoba koja pored općih uvjeta utvrđenih zakonom ima odgovarajuću visoku, višu ili srednju stručnu spremu.

Stepen i vrstu stručne spreme učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 85.

Nastavnici, stručni suradnici i drugi uposlenici škole primaju se u radni odnos na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje Školski odbor i objavljuje ga u sredstvima dnevnog javnog informiranja.

Radnici iz stava 1. ovog člana mogu zasnovati radni odnos na određeno radno vrijeme i bez konkursa, u skladu s Zakonom o radu.

Odluku o raspisivanju radnog odnosa na određeno vrijeme i bez konkursa donosi, na prijedlog ravnatelja, Školski odbor.

Vjeroučitelj u školi ne može dobiti namještenje niti zasnovati radni odnos ako mu mjerodavna zakonom priznata Crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlaštenju (kanonsko poslanje, pismeno ovlaštenje ili certifikat) za poučavanje vjeronauke. Način zasnivanja radnog odnosa vjeroučitelja u osnovnoj školi obavlja se u skladu sa zakonom i općim aktima škole.

Član 85a.

Ako se na raspisani konkurs ne javi osoba koja ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i drugim propisom, može se primiti, na određeno vrijeme, i osoba koja ne ispunjava te uvjete u statusu izvođenja neverificirane nastave, a škola ima obavezu raspisati novi konkurs najmanje jednom u tri (3) mjeseca sve do popune radnog mjesta u skladu s ovim Zakonom.

Ukoliko nastavu iz određenog predmeta predaje posljednja dva mjeseca tekuće nastavne godine osoba iz stava 1. ovog člana, škola je obavezna za učenike organizirati polaganje predmetnog ispita pred stručnom komisijom na kraju nastavne godine.

Nastavnici, stručni suradnici i rukovodni organi osnovne škole ne mogu podučavati (instruirati) učenike kojima predaju, kao ni učenike u toj školi.

Član 86.

Osnovna škola s nastavnicima i stručnim suradnicima koji nemaju radnog iskustva u struci zaključuje ugovor o obavljanju pripravničkog staža na vrijeme u skladu sa zakonom i drugim propisom.

Osnovna škola može osobama bez radnog iskustva omogućiti stručno osposobljavanje i bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).

Pripravnički staž u osnovnoj školi traje najduže godinu dana, ali ne kraće od šest (6) mjeseci. Nakon obavljenog pripravničkog staža pripravnik stiče pravo polaganja stručnog ispita.

Pripravniku koji ne položi stručni ispit u roku od šest mjeseci, od dana kada je stekao pravo polaganja prestaje radni odnos u osnovnoj školi.

Program pripravničkog staža i način polaganja stručnog ispita uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 87.

Sedmično radno vrijeme i poslove učitelja, i stručnih suradnika i drugih zaposlenika u osnovnoj školi, te honorarni rad zaposlenika škola detaljnije uređuje Pravilnikom o radu koji mora biti u skladu s ovim Zakonom, Zakonom o radu i Pedagoškim standardom.

Kada škola ne može osigurati učitelja odgovarajuće stručne spreme i nakon raspisivanja konkursa najmanje jednom u tri (3) mjeseca učitelj te ili druge škole može imati najviše trideset i pet (35) sati neposrednog odgojno-obrazovnog rada sedmično u školama Županije.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana Školski odbor, na prijedlog ravnatelja, može donijeti odluku da tada učitelj izvodi samo sate redovne nastave.

Nastavnici i stručni suradnici imaju pravo na godišnji odmor i koriste ga, po pravilu, tokom trajanja ljetnog odmora učenika.

Učitelj i stručni suradnik koji zbog bolovanja, vojne službe ili drugih opravdanih razloga ne iskoristi godišnji odmor u tijeku ljetnog odmora učenika, mogu ga koristiti u trajanju od trideset (30) radnih dana u skladu s Zakonom o radu.

Član 88.

Rad učitelja i stručnih suradnika prati se i ocjenjuje.

Nastavnici mogu napredovati u struci i stjecati znanje: mentor i savjetnik.

Učitelj i stručni suradnik koji na osnovu praćenja i vrednovanja rada dobije dva (2) puta u toku radnog vijeka negativnu ocjenu ne može dalje raditi u procesu nastave.

Odluku iz stava 3. ovog člana donosi Školski odbor na prijedlog ravnatelja škole.

Postupak, način i uvjete ocjenjivanja i napredovanja učitelja propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 89.

Učitelju koji stekne pravo na penziju u skladu sa zakonom u toku prvog polugodišta, radni odnos i prestaje na kraju tog polugodišta, a učitelju koji stekne pravo na penziju u skladu sa zakonom u toku drugog polugodišta radni odnos prestaje na kraju školske godine.

Član 90.

Nastavnici i stručni suradnici i drugi uposlenici imaju pravo i obavezu na stalno stručno i pedagoško usavršavanje.

Program i organiziranje obaveznih oblika stručnog usavršavanja iz stava 1. ovog člana, na prijedlog Pedagoškog zavoda, donosi Ministarstvo.

Član 91.

Nastavnici i stručni suradnici obavljaju liječnički pregled, u pravilu, početkom svake školske godine a obavezni su to učiniti svake treće školske godine kako bi utvrdili svoje zdravstveno stanje.

Troškove obaveznog liječničkog pregleda iz stava 1. ovog člana regulirat će se u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju Županije.

Ako ravnatelj ocijeni da je učitelju i stručnom suradniku narušeno zdravstveno stanje u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, donijet će odluku o njegovom upućivanju na liječnički pregled i prije isteka roka iz stava 1. ovog člana.

Radnik koji odbije izvršiti odluku o upućivanju na liječnički pregled prestaje radni odnos u osnovnoj školi.

Član 92.

Ako se nalazom nadležne medicinske ustanove utvrdi da je zdravstveno stanje radnika osnovne škole bitno narušeno, da nije sposoban za izvođenje odgojno-obrazovnog rada s učenicima, ravnatelj će donijeti odluku o oslobađanju radnika od neposrednog odgojno-obrazovnog rada.

Osnovna škola je dužna radnika iz stava 1. ovog člana rasporediti na drugo odgovarajuće radno mjesto prema njegovoj preostaloj radnoj sposobnosti i stručnoj spremi.

Ako radnik odbije raspored na drugo radno mjesto, prestaje mu radni odnos u školi.

VI. OSNOVNO OBRAZOVANJE ODRASLIH

Član 93.

Osobe, koje nemaju završenu osnovnu školu (u daljem tekstu: odrasli), mogu stjecati osnovno obrazovanje pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Osnovno obrazovanje odraslih može se izvoditi u osnovnim školama i drugim ustanovama koje ispunjavaju uvjete utvrđene ovim Zakonom.

Ocjenu o ispunjavanju uvjeta i odobrenje za početak izvođenja programa obrazovanja odraslih na zahtjev škole, odnosno druge ustanove daje Ministarstvo.

Član 94.

Troškove osnovnog školovanja odraslih snose lica koja se obrazuju, poslodavac kod kojeg je zaposlen ili Zavod za zapošljavanje.

VII. OPĆI AKTI I UPRAVLJANJE ŠKOLOM

Član 95.

Osnovna škola ima Pravila ustanove kao najviši opći pravni akt škole.

Pravila ustanove, kao izmjene i dopune Pravila ustanove donosi Školski odbor uz prethodno pribavljanje suglasnosti osnivača i Ministarstva.

Škola je dužna donijeti i druga opća akta koji moraju biti u skladu sa Pravilima škole.

Pravila ustanove je škola dužna donijeti prije početka rada, a sve druge opće akte u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika škole.

Član 96.

U osnovnoj školi Školski odbor ima položaj i ovlaštenja organa upravljanja, a ravnatelj poslovnog organa i pedagoškog rukovodioca u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

Školski odbor obavlja sljedeće poslove:

1. obavlja izbor radnika škole,
2. odlučuje o prestanku prava učitelja i stručnih suradnika na dalji odgojno-obrazovni rad,
3. donosi odluke o broju, organiziranju i ukidanju odjeljenja u osnovnoj školi,
4. donosi financijski plan i usvaja godišnji budžet škole,
5. razmatra ostvarivanje godišnjeg programa rada i realizacije nastavnog plana i programa,
6. usvaja izvještaj o financijskom poslovanju, usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad ravnatelja,
7. odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika,
8. odlučuje na prijedlog učiteljskog vijeća i ravnatelja o prigovoru učitelja i stručnih suradnika izjavljenim na njihovu ocjenu o radu,
9. razmatra odluke i preporuke učiteljskog vijeća o poduzetim mjerama,
10. odlučuje o prigovoru radnika na rješenje kojim je odlučeno o pravima i obavezama radnika iz radnog odnosa,
11. donosi opća akta škole,
12. rješava pitanja odnosa s osnivačem,
13. odgovara osnivaču za rezultate rada osnovne škole,
14. podnosi osnivaču najmanje jednom godišnje izvještaj o poslovanju osnovne škole,
15. obavlja i druge poslove utvrđene Pravilima osnovne škole.

Djelokrug rada i način odlučivanja Upravnog odbora detaljnije se uređuje Pravilima ustanove i drugim općim aktom škole.

Član 97.

Za ravnatelja osnovne škole može biti izabrana osoba koja pored općih uvjeta predviđenih zakonom ispunjava i uvjete za učitelja ili pedagoga te škole s najmanje višom stručnom spremom i najmanje pet (5) godina radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima u osnovnoj školi.

Ravnatelj se bira na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje Školski odbor u sredstvima dnevnog javnog informiranja, a provodi ga konkursna komisija.

Ravnatelja osnovne škole imenuje i razrješava Školski odbor uz prethodno pribavljanje suglasnosti Ministarstva.

Ravnatelj škole imenuje se na period od 4 (četiri) godine i po isteku prvog mandata ista osoba može u istoj javnoj školskoj ustanovi biti ponovo imenovana na samo još jedan mandat. Po isteku mandata ravnatelja, škola je dužna osobi osigurati radno mjesto u skladu sa stručnom spremom i radnom sposobnosti.

Član 98.

Škola je obavezna u roku trideset (30) dana od dana zaključivanja konkursa dostaviti Ministarstvu prijedlog kandidata za ravnatelja radi davanja suglasnosti.

Ukoliko škola propusti rok iz stava 1. ovog člana ili predloženi kandidat iz određenih razloga ne dobije potrebnu suglasnost, Ministarstvo će tada uz mišljenje Osnivača, imenovati vršioca dužnosti ravnatelja škole na mandat od šest (6) mjeseci. Vršilac dužnosti ravnatelja ima ista prava i obaveze kao i ravnatelj škole.

Najkasnije tri (3) mjeseca prije isteka mandata vršiocu dužnosti ravnatelja, škola pristupa raspisivanju novog konkursa, te izboru i imenovanju ravnatelja u skladu s ovim Zakonom i drugim propisom.

Član 99.

Ravnatelj osnovne škole pored poslova i zadataka utvrđenih Zakonom o ustanovama obavlja i sljedeće poslove:

1. predlaže program odgojno-obrazovnog rada i aktivnosti za unapređivanje tog rada u sklopu godišnjeg programa rada škole,
2. odlučuje o raspoređivanju radnika na određene poslove i zadatke u skladu s njihovim rezultatima rada i stručnoj spremi,
3. podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada kao i materijalnom poslovanju, Upravnom odboru, osnivaču, Ministarstvu i drugim subjektima,
4. rješava ili predlaže rješenje upravnom i stručnom organu škole o pojedinačnim pravima radnika,
- 4.a obustavlja od izvršenja odluke upravnog i stručnog organa škole ukoliko ocijeni da su one u suprotnosti s ovim Zakonom i drugim propisom ili bi izvršenje tih odluka moglo izazvati štetne posljedice po školu i
5. obavlja i druge poslove i radne zadatke predviđene ovim Zakonom i drugim propisom.

Član 100.

Osnovna škola može imati pomoćnika ravnatelja u skladu sa Pedagoškim standardom.

Pomoćnik ravnatelja mora ispunjavati iste uvjete koji su propisani za ravnatelja. Mandat pomoćnika ravnatelja škole traje četiri (4) godine i ista osoba može biti ponovno imenovana za pomoćnika ravnatelja.

Pomoćnik ravnatelja imenuje se na način i u postupku koji je predviđen za imenovanje ravnatelja.

Ravnatelj i pomoćnik ravnatelja u sklopu 40-satne radne sedmice izvode i redovnu nastavu najmanje u visini sedmičnog fonda sati svog predmeta, a Školski odbor ih, iz opravdanih razloga, može osloboditi ove obaveze.

Član 101.

Ministarstvo će uz mišljenje osnivača razriješiti ravnatelja ili vršioca dužnosti ravnatelja ili pomoćnika ravnatelja osnovne škole kada utvrdi da ne ispunjavaju ovim Zakonom i drugim propisom utvrđene im obaveze i radne zadatke ili kada se izvršavanjem tih obaveza i radnih zadataka u znatnoj mjeri krše odredbe ovog Zakona i drugog propisa. U slučaju iz ovog stava Ministarstvo će imenovati vršioca dužnosti na mandat od šest (6) mjeseci.

Ako Školski odbor ne obavi predloženo razrješenje ravnatelja u roku od dva (2) mjeseca od dana prijema prijedloga, Ministarstvo će predložiti osnivaču da poduzme odgovarajuće mjere.

Školski odbor, odnosno osnivač nemaju obavezu raspoređivanja razriješenog ravnatelja na drugo radno mjesto u toj školi niti su obavezni osigurati mu primanje naknade plaće.

Član 102.

Odredbe člana 97. do 101. ovog Zakona ne odnose se na postupak i način izbora i razrješenja ravnatelja osnovne škole u privatnom vlasništvu.

Ravnatelj osnovne škole u privatnom vlasništvu se imenuje i razrješava u postupku i na način utvrđen aktom o osnivanju i Pravilima.

Član 103.

Ako ista osoba ne bude ponovo imenovana za ravnatelja, škola je dužna osigurati mu radno mjesto u skladu sa njegovom stručnom spremom i radnom sposobnosti.

Ukoliko škola iz objektivnih razloga nije u mogućnosti radniku iz stava 1. ovog člana osigurati radno mjesto, obavezna je u saradnji s osnivačem osigurati mu naknadu plaće u skladu s Zakonom o radu.

Član 104.

Školski odbor može imati od pet (5) do trinaest (13) članova.

Članovi Upravnog odbora se biraju na vrijeme od četiri (4) godine, a odluke su pravosnažne kad su donesene izjašnjavanjem većine od ukupnog broja članova Upravnog odbora.

Članovi Upravnog odbora biraju se iz reda radnika osnovne škole, osnivača i roditelja učenika, a postupak izbora, omjer, broj članova i način rada uređuje se detaljnije Pravilima škole i drugim općim aktom osnovne škole.

Član 104a.

Školski odbor odgovoran je za utvrđivanje i provođenje poslovne politike škole, generalno rukovođenje radom škole i djelotvornu upotrebu kadrovskih i materijalnih resursa škole.

Sastav Školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice u skladu s Okvirnim zakonom.

U slučaju organiziranja nastave u skladu s Članom 25. tačka d. ovog Zakona, predsjednik školskog odbora i ravnatelj škole ne mogu biti pripadnici istog naroda.

Članovi Školskog odbora su iz reda osnivača, zaposlenika škole i roditelja učenika, u skladu s Okvirnim zakonom, Statutom škole i imenuju se aktom osnivača.

Ravnatelj, pomoćnik ravnatelja i čelnici sindikata ne mogu biti članovi Školskog odbora u školama Županije. Obavljanje dužnosti člana Školskog odbora dobrovoljno je i bez naknade.

Član 104b.

Ako Školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa Zakonom i drugim propisom ili te poslove obavlja na način koji onemogućava redovno poslovanje i djelatnost škole, Ministarstvo će naložiti osnivaču raspuštanje Školskog odbora.

U slučaju da osnivač ne postupi po nalogu Ministarstva u roku osam (8) dana. Ministarstvo će imenovati tročlanu komisiju, predstavnika zaposlenika škole, predstavnika osnivača i predstavnika Ministarstva koji će imati ovlaštenje Školskog odbora, osim ovlaštenja koja su u vezi s imenovanjem i razrješenjem ravnatelja škole ili pomoćnika ravnatelja.

Ovlaštenja komisije iz stava 2. ovog člana su privremena i traju do konstituiranja novog Školskog odbora, a najduže tri (3) mjeseca računajući od dana njegovog raspuštanja.

Član 105.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu, pomoći roditeljima da osnuju Vijeće roditelja i škole, s tim da roditelji čine natpolovičnu većinu u Vijeću.

Vijeće roditelja i škole ima zadatak:

- promovirati interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi,
- predstavljati stav roditelja učenika Školskom odboru,
- podsticati angažman roditelja u radu škole,
- informirati Školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno, ili o zahtjevu Školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,
- sudjelovati u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče i unapređuje rad u školi, i
- kandidirati i birati predstavnike roditelja u Školskom odboru.

Način, postupak izbora i rada, te broj članova Vijeća roditelja i škole detaljnije se uređuje općim aktom škole.

Član 106.

Za stručni organ u osnovnoj školi može se koristiti naziv kao što je učiteljsko vijeće, razredno vijeće, odjelsko vijeće, i stručni aktiv.

Stručni organi u osnovnoj školi su: učiteljsko vijeće, razredno vijeće, odjelsko vijeće i stručni aktiv učitelja.

Učiteljsko vijeće čine svi nastavnici i stručni suradnici a njegovim radom rukovodi ravnatelj škole.

Razredno vijeće čine svi nastavnici koji izvode nastavu u određenom razredu a njegovim radom rukovodi kolegij razrednika.

Odjelsko vijeće čine svi nastavnici koji predaju u jednom razrednom odjeljenju a njegovim radom rukovodi razrednik.

Stručni aktiv čine svi nastavnici određenog nastavnog predmeta ili stručne oblasti a njegovim radom rukovodi predsjednik aktiva

Djelokrug rada stručnih organa pobliže se uređuje Pravilima i drugim općim aktima škole.

Član 107.

Osnovna škola obavezno ima sekretara.

Za sekretara može biti izabrana osoba koja ima najmanje višu stručnu spremu a prioritet prijema kod prijema imaju kandidati pravne struke.

Pravilima škole bliže se utvrđuju uvjeti koje treba ispunjavati osoba za radno mjesto sekretara škole.

VIII. OBAVEZNA PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Član 108.

Osnovne škole obavezno vode propisanu pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima i radu škole.

Obrasce pedagoške dokumentacije i evidencije koju čine (obrazovni dokumenti, matične knjige, dnevnicu rada, imenik učenika, ljetopis škole i dr.) propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Član 109.

Osnovna škola je dužna trajno čuvati matičnu knjigu i ljetopis škole.

Imenik i evidencija o ispitima čuva se deset (10) godina, a sva druga dokumentacija i evidencija o učenicima čuva se pet (5) godina.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 110.

Novčanom kaznom od 500 do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj osnovna škola:

1. Ako započne s radom prije nego što dobije odobrenje skladu s propisanim (član 26.)
2. Ako se odredi broj učenika u razrednom odjeljenju i broj razrednih odjeljenja suprotno Pedagoškom standardu (član 28.)
3. Ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nisu propisani (član 34.)
4. Ako ne donese Godišnji program rada u propisanom roku (član 36.)
5. Ako izvodi nastavu na jezicima suprotno propisanom (član 37.)
6. Ako sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učenička društva koriste nenamjenski (član 39.)
7. Ako su u školi u upotrebi udžbenici i priručnici koji nisu odobreni (član 41.)
8. Ako bez odobrenja skрати nastavni čas ili skрати, produži i prekine nastavni proces (član 46., 47. i 48.),

9. Ako upiše učenika u osnovnu školu bez utvrđenog psiho-fizičkog stanja od strane nadležne komisije (član 51.),
10. Ako upiše učenika u školu suprotno propisanom (član 54.)
11. Ako primi radnika u radni odnos suprotno propisanom (član 83., 84.i 107.),
12. Ako ne osigura obavezni liječnički pregled za radnike (član 91.) i
13. Ako u određenom roku ne donese Pravila ustanove i druga opća akta škole (član 95.).

Član 111.

Za prekršaj iz člana 110. ovog Zakona kazniti će se odgovorna osoba u osnovnoj školi novčanom kaznom od 300 do 800 KM.

Član 112.

Za prekršaj iz člana 108. stav 1. ovoga Zakona kaznit će se odgovorna osoba u osnovnoj školi novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM.

Član 113.

Novčanom kaznom od 200 do 500 KM kaznit će se odgovorna osoba koja propusti predati prekršajnu prijavu protiv roditelja ili staratelja koji u propisanom roku ne upiše dijete u školu, odnosno ne brine za uredno pohađanje nastave od strane djeteta.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 114.

Nastavnici i stručni suradnici koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu a nemaju odgovarajuću stručnu spremu propisanu ovim Zakonom mogu nastaviti obavljanje poslova svog radnog mjesta pod uvjetom da u roku od pet (5) godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona ili drugog propisa steknu odgovarajuću stručnu spremu.

Ako u određenom roku radnik iz stava 1. ovog člana ne stekne propisanu stručnu spremu, ne može dalje obavljati odgojno-obrazovni rad u školi.

Sticanje propisane stručne spreme iz stava 1. ovog člana nisu obavezni nastavnici, koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju najmanje dvadeset (20) godina rada u školi.

Član 115.

Nastavnici i stručni suradnici koji nemaju propisanu vrstu stručne spreme, a imaju odgovarajući stepen, mogu zasnovati radni odnos u osnovnoj školi na određeno vrijeme usklađeno sa Zakonom o radu ukoliko se na raspisani konkurs nije javila osoba koja ispunjava uvjete utvrđene ovim Zakonom i drugim propisom.

Član 116.

Muzičku kulturu u predmetnoj nastavi, nakon stupanja na snagu ovog Zakona mogu nesmetano nastaviti s izvođenjem osobe koje imaju srednju muzičku školu, odgovarajuće pedagoško-psihološko obrazovanje i položen stručni ispit te ukoliko već rade najmanje deset (10) godina na navedenim poslovima.

Član 117.

Radnik koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona, obavlja poslove sekretara škole a nema ovim Zakonom propisanu stručnu spremu može nastaviti obavljanje posla sekretara pod uvjetom da u roku od pet (5) godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona stekne propisanu stručnu spremu. Ukoliko radnik u roku iz stava 1. ovog člana ne stekne propisanu stručnu spremu ne može dalje obavljati poslove tajnika škole.

Član 118.

Provedbene propise iz člana 2, 10, 21, 37, 38, 49, 50, 51, 54, 58, 66, 67, 68, 70, 84, 86, 88, 94 i 108. ovog Zakona Ministarstvo je dužno donijeti u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 119.

Do donošenja provedbenih propisa iz člana 118. ovog Zakona primjenjivat će se zatečeni podzakonski akti u osnovnoj školi ukoliko nisu u suprotnosti s ovim Zakonom i drugim propisima.

Član 120.

Na osnivanje i rad specijalne osnovne škole i osnovne umjetničke škole, koje rade po posebnom nastavnom planu i programu, primjenjuju se odgovarajuće odredbe ovog Zakona do donošenja posebnih propisa.

Član 121.

Ministarstvo je dužno donijeti Pedagoški standard i Normativ iz člana 12. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Ministarstvo može pojedinačnim aktom uređivati pojedina pitanja iz Pedagoških standarda i Normativa do njihovog donošenja.

Član 122.

Redovne osnovne škole, osnovne škole za djecu s posebnim potrebama i osnovne umjetničke škole dužne su uskladiti svoja opća akta i konstituirati Školske odbore, Vijeća roditelja i škole i Vijeća učenika prema odredbama ovog Zakona u roku od šest (6) mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Škole iz stava 1. ovog člana nakon obavljenog usklađivanja dužne su u skladu s članom 21. ovog Zakona obaviti upis u Registre novih statusnih promjena.

Član 122a.

Postojeće pravilnike i druge provedbene propise Ministarstvo je obavezno uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od (6) mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Nove provedbene propise iz postojećeg i ovog Zakona Ministarstvo je obavezno donijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 123.

Općinska vijeća nadležna prema mjestu sjedišta osnovne škole odlučit će najkasnije šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona o preuzimanju i daljem obavljanju osnivačkih, vlasničkih i drugih prava nad zatečenim osnovnim školama koje su osnovane prema ranijim propisima.

Član 124.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti primjena ranije donesenih zakona i uredba iz oblasti osnovnog školstva na teritoriji Županije.

Član 125.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog (8) dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Hercegovačko-neretvanske Županije".

Član 126.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Hercegovačko-neretvanske Županije".